

Dijagnostički kriteriji za PTSD

SIMPTOMI PTSD-A PREMA DSM-IV

Zbog pokušaja preciznijeg definisanja simptoma Posttraumatskog stresnog poremećaja američka klasifikacija DSM-IV ističe tri grupe simptoma.

I Simptomi ponovnog doživljavanja traume

(za postavljanje dijagnoze PTSD-a neophodno je postojanje najmanje jednog od sljedećih 5 simptoma)

- 1) Rekurentna, nametljiva i neprijatna sjećanja na traumu, koja uključuju predstave (slike), razmišljanja ili opažanja.
- 2) Rekurentni i neprijatni snovi koji se odnose na traumu.
- 3) Ponašanja ili doživljavanja kao da se trauma ponovo odigrava, kroz:
 - uživanje u traumu;
 - halucinacije;
 - disocijativne epizode vraćanja na traumu, na primjer prilikom buđenja ili u stanju intoksiciranosti.
- 4) Veoma izražena neprijatnost prilikom izlaganja unutrašnjim ili spoljašnjim stimulansima koji simbolizuju neki aspekt traume ili liče na njega.
- 5) Fiziološko reagovanje prilikom izlaganja unutrašnjim ili spoljašnjim stimulansima koji simbolizuju neki aspekt traume ili liče na njega.

II Simptomi izbjegavanja situacije koje su u vezi sa traumom i simptomi "generalizovane otupljenosti" (za postavljanje dijagnoze PTSD-a neophodno je postojanje najmanje 3 od sljedećih 7 simptoma)

- 1) Izbjegavanje razmišljanja, osjećanja ili razgovora koji se

odnose na traum.

- 2) Izbjegavanje aktivnosti, mjesta ili ljudi koji bude sjećanja na traum.**
- 3) Nesposobnost prisjećanja značajnih aspekata traume.**
- 4) Izrazito smanjenje interesovanja za učešće u značajnim aktivnostima.**
- 5) Doživljaji distanciranosti ili otuđenja od drugih osoba.**
- 6) Sužen opseg osjećanja (na primjer, gubljenje pozitivnih osjećanja prema drugima).**
- 7) Doživljaji bezperspektivnosti ili prazne budućnosti, kroz:**
 - nedostatak bilo kakvih planova u pogledu zanimanja (profesije);**
 - izostajanje očekivanja i planova da se stupi u brak ili oformi porodica;**
 - izostajanje očekivanja i planova da se dožive određene godine starosti i nešto učini u budućnosti.**

III Simptomi prenadraženosti

(za postavljanje dijagnoze PTSD-a neophodno je postojanje najmanje 2 od sljedećih 5 simptoma)

- 1) Teškoće pri uspavlivanju ili održavanju sna.**
- 2) Razdražljivost ili izlivi bijesa.**
- 3) Teškoće u koncentraciji.**
- 4) Hipervigilnost - pažnja previše usmjerena i koncentrisana na moguće izvore opasnosti.**
- 5) Previše izražena reakcija trzanja (uplašenost na bezazlene stimulanse) (74).**

Dijagnostički kriteriji za PTSD

Dijagnostički kriteriji za posttraumatski stresni poremećaj

(Istraživački kriteriji za F43.1 prema ICD-10)

Za postavljanje dijagnoze zahtijeva se prisutnost dole navedenih kriterija.

-

Kriterij A: Traumatski događaj

Osoba je bila izložena traumatskom događaju ili situaciji ekstremno jake ugroženosti ili katastrofalne prirode (kraćeg ili dužeg trajanja) koja može izazvati sveobuhvatnu uznemirenost kod gotovo svake individue.

-

Kriterij B: Ponovno proživljavanje događaja (1/3)

Perzistentno proživljavanje događaja mora biti prisutno u najmanje jednom od sljedećih:

1. ponavljajućim intruzivnim sjećanjima
2. ponovnim doživljavanjima događaja (flash back)
3. ponovnim doživljavanjima događaja u snovima, osjećajima intenzivne psihološke uznemirenosti u situacijama kada je osoba izložena okolnostima koje podsjećaju ili su povezane s traumatskim događajem.

-

Kriterij C: Izbjegavanje

Osoba pokazuje ili preferira izbjegavanje situacija i okolnosti koje podsjećaju ili su povezane s traumatskim događajem. Izbjegavanje nije bilo prisutno prije izlaganja traumatskom događaju.

-

-

Kriterij D: Stalni simptomi pojačane uznemirenosti

Jedno od navedenog mora biti prisutno:

- o nemogućnost prisjećanja bilo djelimično ili u potpunosti nekih značajnih aspekata događaja ili perioda izlaganja traumatskom događaju
- o perzistirajući simptomi pojačane psihološke osjetljivosti i pretjerane uznemirenosti koji nisu bili prisutni prije izlaganja traumatskom događaju i koji se izražavaju u najmanje dva od sljedećih (2/5) :
 1. teškoće usnivanja i održavanja spavanja
 2. razdražljivost ili napadi ljutnje
 3. smetnje koncentracije
 4. hipervigilnost
 5. pretjerana reakcija prestrašenosti

-

Kriterij E: Trajanje

Kriteriji B, C, i D moraju biti zadovoljeni u periodu do 6 mjeseci nakon izloženosti traumatskom događaju. Početak poremećaja slijedi nakon traume s razdobljem latencije od nekoliko sedmica do nekoliko mjeseci (ali rijetko prelazi period od 6 mjeseci). Izuzetno rijetko može se postaviti dijagnoza PTSD-a i nakon 6 mjeseci od događaja, ako je prisutna tipična klinička slika.

Za dijagnosticiranje PTSD-a preporučuju se naprijed navedeni istraživački kriteriji ICD-10 koji su precizniji u odnosu na klasične ICD-10 kriterije, pored toga oni se velikim dijelom podudaraju sa DSM-IV kriterijima.

Iako postoji niz strukturiranih, polustrukturiranih i samoocjenskih upitnika koji se mogu koristiti kod postavljanja dijagnoze potrebno je naglasiti da PTSD ostaje klinička dijagnoza. Većina američkih psihijatara preporučuje upotrebu SCID (opšte psihijatrijske dijagnostike) i CAPS (specifične dijagnostike za PTSD).

Iako nema specifičnih laboratorijskih pretraga za PTSD preporučuje se načiniti sve rutinske i eventualno druge potrebne laboratorijske, kao i druge pretrage zbog rizika od pojave drugih komorbidnih somatskih bolesti.

